

Taloudellinen avustaminen Janakkalan seurakunnan diakoniatyössä

Kirkkoneuvosto 03.03.2026 § 22

8/00.01.03/2026

Valmistelija	Kirkkoherra Miikka Anttila, diakoniatimi
Esittelijä	Kirkkoherra Miikka Anttila
Esittely	<p>Janakkalan seurakunnan diakoniatyössä on pohdittu työn vaikuttavuutta erityisesti taloudellisen avustamisen näkökulmasta. Diakoniatyö avustaa ihmisiä yllättävissä elämänkriiseissä ja taitekohdissa niin, että ihminen selviää kriisin yli, saa haettua hänelle kuuluvat yhteiskunnan tuet ja löytää talouteensa tasapainon. Diakoniatyössä ei ole resursseja pitkäkestoiseen avustamiseen.</p> <p>Yllättävissä, akuuteissa kriiseissä avustamme asiakasta kolme kertaa tuoterajatuilla lahjakorteilla (ruoka-apu). Lisäksi diakoniatimiin päätöksellä on mahdollista avustaa asiakasta eräänntyneissä laskuissa Katrina-viranhaltijapäätöksellä. Näissä tilanteissa pyritään aina toimimaan yhteistyössä Oma Hämeen sosiaalipalveluiden kanssa päällekkäisyyksien estämiseksi. Akuuttien kriisien suhteen emme ole muuttamassa tämänhetkisiä käytäntöjä, sillä diakoniatyön vahvuutena on järjestelmän ketteryys ja oikea-aikaisuus sekä vahva yhteistyö sosiaalipalveluiden kanssa.</p> <p>Diakoniatyössä on kuitenkin nähtävissä ilmiö, jonka myötä nousee tarve tarkastella uudelleen taloudellisen avustamisen käytäntöjä pitkäaikaisasiakkaiden suhteen.</p> <p>Janakkalassa aikanaan asiakas on voinut hakea taloudellista avustusta kerran kuukaudessa, mutta tästä on luovuttu ja nykykäytäntönä on, että asiakkaat ovat voineet hakea taloudellista avustusta kerran vuodessa. Avustus on myönnetty talouselvityksen ja mahdollisen toimeentulotukipäätöslaskelman perusteella perhekoon mukaisesti (tuoterajattu lahjakortti 50 e/ yksinasuva, 75 e /pariskunta, 25 e / jokainen perheen lapsi).</p> <p>Nykyisessä käytännössä on useampia epäkohtia:</p> <p>Diakonian taloudellisen auttamisen tarkoituksena on vahvistaa arjen- ja taloudenhallintaa ja auttaa äkillisen vaikean tilanteen yli (www.evl.fi). Pitkäaikaisasiakkaiden kohdalla nämä kriteerit eivät toteudu. Diakoniatyön tulisi olla tavoitteellista ja vaikuttavaa ja tarkoituksena on auttaa niin, että jatkossa ei muodostu tarvetta avustukselle. Tilanteissa, joissa taloudellinen asiakkuus jatkuu vuosien ajan, voidaan todeta, että avustus ei ole auttanut, eikä voida puhua vaikuttavuudesta. Tarkoituksenmukaista ei ole tehdä ihmisistä diakoniatyön pitkäaikaisasiakkaita vaan voimaannuttaa heitä oman elämänsä asiantuntijoina ja kehittää toimintamuotoja, jotka tukevat, osallistavat ja joilla on vaikuttavuutta.</p>

Asiakasmäärät ovat kasvussa (vuodesta 2024 vuoteen 2025 asiakaskohtaamisten määrä on noussut 36,4 % ja asiakkaiden lukumäärä 16,7 %). Työntekijän näkökulmasta nykyisessä käytännössä valtaosa asiakastyöhön käytetystä työajasta käytetään kohtaamisiin vastaanottotyössä (asiakastapaaminen vastaanotolla, talousselvitys, asiakkuussuunnitelman päivitys, kirjaukset diakoniajärjestelmään). Pitkällä aikavälillä työntekijäresurssien näkökulmasta muodostuu kestävämmäksi tilanne, jossa taloudellisen tuen asiakkuus diakoniatyössä jatkuu vuodesta toiseen ja jossa myös ns. kriisiasiakkuus kääntyy pitkäaikaisasiakkuudeksi.

Painavana syynä tarkasteluun on se, että nykyisessä käytännössä eivät täyty yhdenvertaisuusperiaatteet ja se on itsessään eriarvoistava. Kaikki paikkakunnan ihmiset eivät osaa hakea apua diakoniatyöstä. Nykyisessä toimintamallissa diakoniatyö keskittyy vuodesta toiseen auttamaan heitä, jotka jo ovat asiakkuudessa ja osaavat hakea apua.

On tarpeen tarkastella sitä, miten seurakunta palvelee jatkossa paremmin ja yhdenvertaisemmin paikkakuntalaisia ja löytää resursseja etsivään diakoniatyöhön, jotta löydetään hädän ääripäässä olevat ja miten samalla turvataan diakoniatyöntekijöiden jaksaminen asiakasmäärien kasvaessa.

Tällä hetkellä diakoniatyö toteuttaa myös sellaista avustustoimintaa, jolla on palautekyselyjen perusteella todellista vaikuttavuutta (ks. liitteet 1-4: Taloudellinen tuki diakoniatyössä, Keskiviikkoruokailu, Raharyhmä, Tsemppikahvila). Syksyllä 2025 pilotoitiin Raharyhmätoiminta yhteistyössä Oma Hämeen aikuissosiaalityön kanssa. Ryhmän tavoitteena on antaa keinoja ja vertaistuellista ohjausta talousasioiden hallintaan. Suljettuun ryhmään osallistuneet saavat 50 e lahjakortin osallistuttuaan viiteen tapaamiseen sekä lisäksi 25 e lahjakortin ryhmässä suoritettavaa taloustehtävää varten. Tavoitteena on, että pitkäaikaisasiakkaita ohjataan osallistumaan ryhmään ja sitä kautta he saavat vaikuttavampaa apua taloudenhallintaan. Uusi ryhmä aloittaa helmikuussa 2026 ja useampia ryhmiä on tarkoitus toteuttaa vuoden aikana. Ryhmämuotoisella toiminnalla on useita hyötyjä sekä asiakkaan että työntekijän näkökulmasta. Toiminta on vaikuttavampaa, työresursseja paremmin hyödyntävää ja siihen tulee lisäksi vertaistuellinen näkökulma.

Jatkossa tavoitteena on yhä kehittää jo olemassa olevaa toimintaa ja luoda lisäksi uusia, asiakaslähtöisiä yksilö- ja ryhmämuotoisia toimintoja elämän- ja taloudenhallinnan tueksi myös kohdennetusti eri ikäryhmille (ikäihmiset, nuoret, perheet) sekä tarjota tukea yksinäisyyden lieventämiseen. Taloudellisen tuen näkökulmasta tavoitteena on jatkossa lisäksi tavoitella suurempaa vaikuttavuutta paikkakunnalla: etsiä ihmisiä, jotka ovat hädän ääripäässä ja auttaa asiakkaita saamaan aikaan elämänmuutoksia, joilla on todellista vaikuttavuutta.

Avustuskäytännön uudistaminen mahdollistaa diakoniatyöntekijöiden työajan tehokkaamman hyödyntämisen ryhmätoiminnan kehittämiseen, diakoniasvatukseen, yhteistyöverkostojen rakentamiseen ja vahvistamiseen paikkakunnalla. Tätä kautta seurakunnan strategiset painopisteet voivat toteutua paremmin: rohkeat kokeilut ja uudistaminen, yhteistyö sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen.

LAVA	<p>Tässä pykälässä käsitellyllä asialla on seuraavia, kirkkojärjestyksen (657/2023) 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia: Päätös ohjaa pitkäkestoista taloudellista tukemista suorista avustuksista enemmän ryhmä- ja yksilömuotoiseen tukeen, ja suora avustus painottuu jatkossa akuutteihin kriiseihin. Tämä voi vahvistaa vanhempien taloudenhallintaa ja arjen vakautta, mikä tukee lasten hyvinvointia, mutta riskinä on, että osassa lapsiperheitä välitön perustarpeiden turva (esim. ruoka) heikkenee, ellei kriisiavustamista myönnetä joustavasti ja oikea-aikaisesti. Siksi on tärkeää varmistaa lapsiperheiden akuutin avun saatavuus, toiminnan saavutettavuus ja seurata vaikutuksia lapsiperheasiakkaiden tilanteisiin.</p> <p>Lapsivaikutusten arviointi on tehty kirkkoneuvoston kokouksessa 3.3.2026.</p>
Päätösesitys	<p>Diakoniatyössä jatketaan taloudellista kriisiavustamista akuuteissa kriiseissä nykyisen käytännön mukaisesti. Pitkäaikaisasiakkaiden taloudellinen avustaminen siirretään toteutettavaksi erilaisten ryhmä/yksilömuotoisten toimintojen kautta. Jatkossa kehitetään olemassa olevia toimintamalleja, jotka tukevat myös pitkäaikaisasiakkaiden osalta elämän- ja taloudenhallintaa vaikuttavammin.</p>
Päätös	<p>Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.</p>
Toimeenpano	<p>Tiedoksi diakoniatimille</p>
Muutoksenhaku	<p>Tähän päätökseen voi hakea muutosta tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen Janakkalan seurakunnan kirkkoneuvostolle kirkkolain (652/2023) 12 luvun 2 §:n mukaan</p>